

دوشنبه 8 شهریور 1395-26 ذی القعدة 1437-29 آگوست 2016

*امضای معاهده ننگین تقسیم ایران بین روسیه و انگلیس در عهد «محمد علی شاه قاجار»...

**** 8 شهریور
در گذر تاریخ**

***امضای معاهده ننگین تقسیم ایران بین روسیه و انگلیس در عهد «محمد علی شاه قاجار»
(1286 ش)**

اشاره:

روسیه و انگلستان از سال‌ها قبل رقابت شدیدی بر سر منافع خود در ایران داشتند. هر امتیازی که یکی از این دو کشور به دست می‌آورد، دیگری سعی می‌کرد، مشابه آن را تحصیل کند. اگر دولتمردان ایران به سوی روسیه تمایل می‌یافتند، انگلستان تلاش می‌کرد که آنها را از صحنه خارج سازد و اگر نفوذ انگلیس در حکومت ایران گسترش می‌یافت، روسیه به وسائلی متوسل می‌شد تا آن وضع را تغییر دهد.

علی‌رغم این همه رقابت و اختلاف، پس از انقلاب مشروطه، ناگهان بین روسیه و انگلیس توافقی حاصل می‌شود که به موجب آن، ایران به مناطق نفوذ تقسیم می‌شود.

بر اساس قرارداد تقسیم ایران، منطقه مرکزی کشور، بی‌طرف اعلام شد. مناطق شمال و قسمتی از غرب ایران، تحت کنترل روسیه قرار گرفت و نواحی جنوبی نیز به منطقه نفوذ انگلیس تبدیل گردید. این قرارداد در حالی امضاء شد که حکومت ایران به علت بی‌کفایتی شاهان قاجار، به قدری تضعیف شده بود که روسیه و انگلیس برای انعقاد این قرارداد، حتی با دولت ایران نیز مشورت نکردند.

این پیمان که به قرارداد 1907 مشهور شد خشم مردم ایران را برانگیخت و مجلس شورای ملی نیز با آن مخالفت کرد. علی‌رغم امتناع مجلس از تصویب این قرارداد، نیروهای روس و انگلیس، تا پس از انقلاب کمونیستی در شوروی، از ایران خارج نشدند.

***قتل علی اصغر خان اتابک رئیس الوزراء بعد از خروج از مجلس (1286 ش)**

اشاره:

در جلسه امروز مجلس شورای ملی اتابک رئیس الوزراء نطق مستدلی درباره امور کشور و حل مشکلات و تأکید شاه درباره تدوین متمم قانون اساسی ایراد کرد که مورد تحسین عده‌ای از نمایندگان قرار گرفت. در همین جلسه اتابک میرزا حسن خان مستوفی‌الممالک را به سمت وزیر جنگ (به جای کامران میرزا نائب السلطنه) و میرزا محمودخان علاء الملک را به سمت وزارت عدلیه، که بلامتصدی بود، معرفی کرد. دو ساعت از شب گذشته پس از ختم جلسه علنی مجلس شورای ملی میرزا علی اصغر خان اتابک رئیس الوزراء و سیدعبدالله بهبهانی در حالیکه مشغول گفتگو بودند از بهارستان

خارج می‌شوند. مقابل درب مجلس اتابک مورد سوء قصد قرار گرفته و سه تیر طپانچه به او شلیک می‌شود و آن‌ا به قتل می‌رسد. قاتل عباس آقای تبریزی نام داشت که در حین دستگیری با اسلحه گرم خودکشی کرد.

محمد علی شاه قاجار، پس از آن که به تخت سلطنت نشست، با مشکلات متعددی روبرو گردید. به اعتقاد او، تنها مرد با تجربه‌ای که می‌توانست بر مشکلات فایق آید، صدراعظم پدر و پدر بزرگش، میرزا علی اصغر خان امین السلطان معروف به اتابک اعظم بود.

اتابک در آن زمان در اروپا به سر می‌برد و پس از این پیشنهاد راهی تهران شد و به زودی کابینه خود را معرفی نمود.

اما او نیز با شورش‌ها و ناآرامی‌هایی در کشور مواجه گردید و مجبور به سرکوبی آنان شد.

در همین زمان بود که مشروطه خواهان به رهبری شیخ فضل‌الله نوری در حرم حضرت عبدالعظیم در ری تحصن کردند و تلگراف‌هایی در رد مشروطه غیر مشروعه مخابره نمودند.

اتابک در دوران حکومت خود، همواره مورد هجمه جراند و انجمن‌ها بود و از طرف آنان شایع شد که او مخالف مشروطه است. او همچنین طرفدار شدید روسیه بود و از آن دولت دفاع می‌کرد.

او دشمن آزادی و آزادی خواهان بود و جز حفظ مقام خود، به چیزی نمی‌اندیشید و لذا منفور مردمان بود. اتابک در 24 سالگی وارث 24 منصب درباری و در 28 سالگی شخص دوم مملکت به شمار می‌آمد.

وی امضاءکننده قرارداد امتیاز تنباکو با انگلستان بود که به نهضت تنباکو و ضرر فراوان به اقتصاد ایران انجامید.

وی حدود ربع قرن در رأس هیئت حاکمه ایران قرار داشت و چون مخالف ترقی بود، لذا هیچ کار قابل توجهی برای مردم و کشور نکرد.

با دسیسه‌های او بود که سید جمال‌الدین اسدآبادی به دستور ناصرالدین شاه به طرزی اهانت‌آمیز از ایران اخراج شد. سرانجام، اتابک اعظم پس از چهارماه صدارت، به هنگام خروج از مجلس شورای ملی توسط یکی از مشروطه‌طلبان به نام عباس آقا تبریزی و به تحریک سید حسن تقی زاده، به قتل رسید.

*کنفرانس ملل شرق در باکو تشکیل شد (1299ش)

* حسن مستوفی چون رأی تامل مجلس را کافی برای ادامه کار ندانست مجدداً از رئیس‌الوزرائی استعفاء داد. (1305ش)

* ارتحال عالم و عارف ربانی آیت الله «شیخ حسنعلی نخودکی اصفهانی» (1321 ش)

اشاره:

آیت‌الله شیخ حسنعلی اصفهانی معروف به نخودکی در حدود سال 1240 ش در اصفهان دیده به جهان گشود و از کودکی تلاش و جدیت وافر در تزکیه نفس، تهجد و عبادت داشت. وی تحصیلات مقدماتی را در اصفهان فراگرفت و آن‌گاه ریاضیات، حساب و فلسفه را از محضر آخوند ملا محمد کاشی و جهانگیرخان قشقائی آموخت.

سپس به نجف عزیمت نمود و در محضر بزرگانی چون سید محمد فشارکی، سید مرتضی کشمیری و ملا اسماعیل قره‌باغی شاگردی نمود.

آیت‌الله نخودکی اصفهانی پس از مراجعت از نجف اشرف، در مشهد مقدس اقامت گزید و از محضر فرزندان این دیار نیز بهره‌مند گشت. او علاوه بر تدریس و تحقیق و عبادت بسیار، به مستمندان و نیازمندان توجه ویژه‌ای داشت.

آیت‌الله نخودکی اصفهانی، بیشتر ایام عمر را در ریاضت‌های طاقت‌فرسا سپری کرد. وی دارای مقامات و کرامات بسیار بود که شرح جزئی از کرامات و کارهای خارق‌العاده وی در کتابی تحت عنوان نشان از بی‌نشان‌ها توسط فرزندش گردآوری و منتشر گردید.

آیت‌الله نخودکی سرانجام در 8 شهریور 1321 وفات یافت و در جنب ایوان عباسی (مقابل صحن ایوان طلا) در حرم حضرت رضا(ع) مدفون گردید.

* آیت الله پسندیده

برادر آیت الله خمینی،

آیت الله قمی و

آیت الله مکارم شیرازی از تبعید سیاسی آزاد شدند (1357ش)

* اعلان عزای عمومی توسط آیت الله سید عبدالله شیرازی، مناسبت فرارسیدن اربعین شهدای مشهد (1357ش)

* روز مبارزه با تروریسم به مناسبت انفجار دفتر نخست‌وزیری توسط منافقین و شهادت مظلومانه «رجائی» و «باهنر» (1360 ش)

اشاره:

پس از عزل بنی صدر از ریاست جمهوری، دشمنان انقلاب، با از میان بردن مسئولین نظام قصد براندازی حکومت اسلامی را در سر می‌پروراندند.

در این راستا، فاجعه هفتم تیر سال 60 و شهادت آیت‌الله بهشتی و

72 تن از یاران انقلاب، ثمره تصمیم شیطانی استکبار جهانی و دشمنان جمهوری اسلامی بود.

پس از آن، گرچه عکس‌العمل سریع، قاطع و انقلابی حضرت امام خمینی(ره)، هرگونه ابتکار عمل را از دشمنان سلب نمود ولی کار به زعم دشمنان هنوز به اتمام نرسیده بود و طرح نابودی مسئولان طراز اول مملکت، در رأس فعالیت آنها قرار داشت.

بدین‌ترتیب واقعه هشتم شهریور همان سال به وقوع پیوست و

رئیس‌جمهور محبوب، محمد علی رجائی و نخست‌وزیر

متفکر و دانشمندش،

حجت الاسلام دکتر محمد جواد باهنر در انفجار دفتر نخست‌وزیری به درجه رفیع شهادت نائل آمدند.

شهید رجائی پس از پیروزی انقلاب، مسئولیت وزارت آموزش و پرورش را به عهده گرفت و به دنبال تمایل مجلس، در مردادماه 1359، به عنوان اولین نخست‌وزیر جمهوری اسلامی ایران به مجلس معرفی و برگزیده شد.

سرانجام به دنبال عزل بنی صدر، شهید رجائی به ریاست جمهوری انتخاب شده بود. شهید باهنر نیز با داشتن سابقه مبارزاتی در عرصه انقلاب، با فرمان حضرت امام، به عضویت شورای انقلاب اسلامی درآمد. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی به نمایندگی مردم کرمان در مجلس خبرگان قانون اساسی، نمایندگی مردم تهران در مجلس شورای اسلامی و وزارت آموزش و پرورش رسید و پس از انتخاب شهید رجائی به ریاست جمهوری، به عنوان نخست وزیر به مجلس معرفی شد و با رأی قاطع مجلس، کابینه خود را معرفی کرده بود.

* رحلت آیت الله «جلال طاهر شمس گلپایگانی» عضو مجلس خبرگان رهبری (1374 ش)

اشاره:

آیت الله جلال طاهر شمس گلپایگانی در سال 1306 شمسی در روستای گوگد از توابع گلپایگان دیده به جهان گشود و در نوجوانی در اراک به تحصیل علوم دینی پرداخت.

وی در سال 1324 برای ادامه تحصیل، راهی قم گردید و از محضر درس آیات عظام: سید حسین بروجردی، سید محمد حجت کوه کمره‌ای، محمدعلی اراکی، سید محمدرضا گلپایگانی، علامه طباطبائی و امام خمینی(ره) کسب فیض نمود و به درجه اجتهاد رسید.

آیت الله طاهر شمس گلپایگانی همچنین به مدت دو سال در درس آیت الله سید ابوالقاسم خویی در نجف حاضر شد و از آن پس به مدت بیش از سی سال، بارها سطوح عالی حوزه را در قم تدریس نمود. با شروع انقلاب اسلامی، او نیز همراه با دیگر مدرّسان حوزه در تشکیل

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم تلاش نمود و امضایش همواره در بحبوحه انقلاب، در ذیل پیام‌ها و اعلامیه‌های جامعه مدرسین،

دیده می‌شد.

آیت الله طاهر شمس گلپایگانی پس از پیروزی انقلاب، به عضویت در شورای مدیریت حوزه علمیه قم و مجلس خبرگان رهبری از

استان مرکزی درآمد و به خدمت در این سنگرها پرداخت.

آیت الله طاهر شمس سرانجام در چنین روزی مطابق با سوم

ربیع الثانی 1416 ق در 68 سالگی در سانحه تصادف به لقاء الله رسید و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

** 26 ذی القعدة

در گذر تاریخ

* درگذشت «مازیار ایرانی» یکی از اسپهبدان طبرستان (225 ق)

اشاره:

مازیار بن قارن یکی از اسپهبدان طبرستان است که تعلق خاطر خاصی به کیش و آیین زردشت و آداب ایرانی داشت. او بر معتصم عباسی عصیان کرد و معتصم، عبدالله بن طاهر را از خراسان برای سرکوبی او فرستاد. عبدالله، مازیار را گرفت و به بغداد روانه کرد. خلیفه او را به ضرب تازیانه کشت و جسدش را آویخت.

سپیس معتصم، افشین، دیگر سردار نامدار را متهم کرد که با مازیار همدست بوده و در توطئه‌ی احیای دین مزدکی و خرمی با او شریک بوده است. به همین تهمت او را به سال 227 ق به حبس انداخت تا در زندان مرد.

* تولد علامه «تفتازانی» دانشمند و ادیب شافعی

(722 ق)

اشاره:

سعدالدین مسعود بن عمر بن عبدالله خراسانی هروی معروف به ملاسعدتفتازانی، در فقه، اصول، تفسیر، کلام، منطق و تمامی فنون ادبی و اکثر علوم متداول زمان، استاد کل ویگانه‌ی روزگار خود بود.

وی مدتی از عمر خود را به سفر به شهرهای خراسان و آسیای مرکزی برای کسب علم گذراند.

علامه تفتازانی به خاطر نبوغ و احاطه‌ی علمیش، تألیف و نگارش را بسیار زود و در شانزده سالگی آغاز کرد.

کتاب‌های بسیاری از خود به جای گذاشت که برخی از آن‌ها هنوز جزو کتاب‌های درسی حوزه‌های علمیه هستند. از کتاب‌های تفتازانی می‌توان به المطوّل، الارشاد و مختصر المعانی اشاره نمود.

تفتازانی، 20 سال آخر عمر را به دعوت امیر تیمور گورکانی در شهر سمرقند گذراند و شاگردان بسیاری تربیت کرد. علامه تفتازانی در سال 792 ق در هفتاد سالگی در این شهر وفات یافت.

*آغاز دوره ی جدید جنگ‌های ایران و عثمانی
در زمان سلطنت «محمدشاه قاجار» (1258 ق)
اشاره:

جنگ های ایران و عثمانی، از قرن شانزدهم به رهبری شاه اسماعیل صفوی، بنیان‌گذار حکومت صفویه ایران و سلطان سلیم عثمانی آغاز گردید.
درگیری‌ها میان این دو امپراتوری بیشتر در مناطق شرق آناتولی، میان رودان و قفقاز روی می‌دهد. این جنگ ها پس از امپراتوری صفوی توسط دولت‌های هوتکیان، افشاریه، زندیه و قاجاریه ادامه می‌یابد.

** 29 آگوست
در گذر تاریخ

* تولد «جان لاک» فیلسوف انگلیسی و معمار فلسفه حکومت دموکراسی (1632م)

* تولد «موریس مِترلینگ» نویسنده و فیلسوف معروف بلژیکی (1862م)

* مرگ «هیلار ادگار دگا» نقاش بزرگ فرانسوی (1917)
* درگذشت
«محمد نجیب» اولین
رئیس جمهور مصر (1984م)

* مرگ «پیر جُمیل» بنیان‌گذار حزب فلالتر لبنان (1984م)
* آزمایش پنهانی
اولین بمب هسته‌ای اتحاد جماهیر شوروی (1949م)